

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Ivre, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

3. An huic insinuationi valide renunciare possis maximè accedente
iuramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

sed firmetur, veraque sit donatio insonuanda est. Sicuti aliis relatis docet Tituel. in leg. si unquam. Cod. de reuocand. donat. verbo donacione largitus n. 4. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 1. n. 11. Couar. lib. 2. var. c. 4. n. 8. Tamen contra plures, quos refert, & sequitur Fachin. lib. 2. c. 19. in ult. q. censent quocunque animo haec remissio pretij fiat si excedat 500. solidos indigere insonuatione.

§. III.

An huic insonuationi validè renuntiare possis maxime accedente iuramento?

- 1 Nequis huic obligationi renuntiare.
- 2 Iuramentum donacionem firmans viam insonuationis habere communior est sententia.
- 3 Sed contrariam probabiliorem iudico.

EX omnium sententia docent Ant. Gom. tit. 2. de contract. c. 4. n. 7. Ant. de Canano tract. de insonuat. 2. p. 9. 2. 9. n. 47. & 48. Ferdinand. Vazq. Menchac. de success. creat. §. 5. n. 2. & 3. Martien. lib. 5. recopil. in. 10. leg. 7. Gloss. 7. n. 4. Gutier. in repetit. leg. nemo potest ff. de legat. 1. n. 39. & de iuram. 1. p. c. 7. Mol. disp. ut. 278. insonuationi, & alij passim, non posse legi insonuationem praescribenti renuntiare, quia etio inducta fit in fauorem donantis, attamen dicit formam actui qui abique illa corruit. leg. illud. Cod. de sacrosanct. Eccles. libi. Non aliter valeat nisi actus iniunctus fuerit, & leg. sancimus Cod. de Donacionib. libi. Sed hoc pro non scripto, vel non intellecto esse creditur. At legibus inducentibus formam nostris actibus renuntiare non potest. leg. nemo potest ff. de legatis 1. Item in legibus prohibentibus actum non est locus renuntiationi. Vt in Rub. Cod. de fideiusor. dor. & ibi Gloil. ordinaria, & communis. Praeterea corrueat finis legis praescribentis insonuationem, si haec possit renuntiare. Nam eadem facilitate qua ad donandum quis inducitur induci potest ad renuntiaandum insonuationi. argum. leg. si mulier. Cod. ad velleianum. Denique frustranea esset controuersia doctorum, an iuramento interposito renuntiare insonuationi possit, si absque illo valida esset renuntiationi.

Quocirca controuersia grauis inter doctores est an iuramento interpositum donacioni excedenti summam lege praescriptam vim insonuationis habeat, firmetque donacionem ac si insonuata esset. Affirmant ex communiori sententia plures relatis Tiraquel. leg. si unquam in prefat. n. 143. Ant. Gom. c. 4. de donat. n. 8. Roland. à Valle conf. 19. n. 48. & conf. 39. n. 34. lib. 1. & conf. 70. n. 14. & leg. q. & conf. 25. n. 13. lib. 2. Iulius Clar. lib. 4. recept. §. donatio q. 18. Ant. Gabr. lib. 3. commun. opin. col. d. 1. de donat. n. 66. & 67. Gutier. in repetit. leg. nemo potest n. 340. & de iuram. 1. p. c. 7. n. 2. Mol. d. disp. 278. §. dubium autem est. Less. l. 2. c. 18. dub. 13. n. 99. Andri. Fachin. 3. controu. c. 83. & l. 1. c. 48. Eman. Sa. verbo donatio, n. 1. Paul. Layam. lib. 3. sum. sect. 5. tract. 4. c. 12. q. 4. Rebell. 2. p. de oblig. iustit. lib. 18. q. 8. n. 5. Mouentur, quia iuramentum seruandum est quoties non vergit in interitum salutis aeternae. At donare vitra summam à lege praescriptam non vergit in interitum salutis aeternae, cum ex se malum non sit, nec iure alicui prohibendum, tamen irritum fitur contingit in renuntiatione legitime à filio, vel filia facta, & alienationis fundi dotalis ab vxore, & contractibus à minore celebratis absque iuris solemnitatibus. At iuramento interueniente haec omnia valida sunt, & firma & omnino seruanda. Vt de renuntiatione legitime habetur. cap. quamuis. pactum de pactis lib. 6. & de alienatione fundi dotalis. cap. cum conuincas de iurando & cap. licet mulieres eodem tit. in 6. & de contractibus minorum. Authent. sacramenta puerum. Cod. si aduersus venditionem. Ergo idem erit dicendum in donacione absque insonuatione.

Ceterum est haec sententia communior sit contrariam probabiliorem credo, quam docuerunt Guillem. de Cugno, & Bald. in leg. illud 95. Cod. de sacrosanct. Eccles. Raphaël Cuman. in leg. Modestinus ff. de donat. & ibi Roman. Barbatius conf. 66. incipiente sapienter & conf. 52. incipiente viso lib. 4. Calcan. consil. 18. ad finem. Petr. Duenas reg. 224. limit. 5. Ferdinand. Vazq. Menchac. de success. creat. §. 5. n. 3. & 4. Martien. lib. 5. compil. tit. 10. leg. 7. Gloss. 6. n. 4. & alij relati à Tiraquello dicta leg. si unquam n. 159. dubiumque fuit Bart. in d. leg. Modestinus. n. 11. Salicet leg. si quis pro redemptione n. 5. Cod. de donacionib. & c. Angel. de Aretio in §. alia n. 8. inquit de donacionib. Mouet contrarium fundamentum, iuramentum nequit esse vinculum iniquitatis: at donare vitra summam lege praescriptam absque insonuatione est malum, quia est quidam actus inutilis & iniustus, & legi aduersus. Ergo iuramentum de non reuocando eam donacionem, est iuramentum de perseverando in actu vano, & inutili, ac proinde est iuramentum rei iniquae, ergo nequit actum firmare. Nam licet verum sit legem irritantem actum non prohibere directe illius executionem. Vt diximus tract. 3. de legib. disp. 2. p. 11. & tradit in praesenti Rebell. de obligat. iustit. lib. 18. q. 8. circa finem: attamen iure ipso naturali nascitur prohibitio ex ea lege irritante. Quippe ius naturale dicitur ne fiat actus vanus & inutilis. Vnde nisi aliqua grauis causa intercedat illum faciendi (quo casu non erit absolute inutilis) peccatum saltem veniale erit illum praestare.

Ferd. de Castro, de iust. & iur.

§. IV.

An donatarius retinere possit excessum donacionis non insonuatae dum à donante non repetitur?

- 1 Proponitur dubitandi ratio.
- 2 Verius est posse retineri.
- 3 Certius si ob alium titulum conferatur.

Ratio dubitandi est quia leges insonuationem praescribentes irritant, & annullant, donacionem ea parte qua excedit. Ergo cessat titulus ob quem donatarius donatum retinere possit. Atque ita aliis relatis docet Duenas regula 219. numer. 3. ampliatione 3.

Nilominus verius est absque vilo peccato retineri donatum posse, dum à donatore, eiusque haeredibus non repetitur. Sic Ludouic. LoP. 2. p. instruct. c. 27. Molin. Iesuita tract. 2. disp. 278. in fine Less. lib. 2. c. 18. dub. 13. n. 99. Rebell. 2. de oblig. iustit. lib. 18. q. 8. num. 2. Paul. Laym. lib. 3. sum. sect. 5. tract. 4. c. 12. q. 4. Probo: nam est donatio irrita sit, & dominium non transferat in donarium, vt communior fert doctorum sententia, tituloque illius donacionis non possit donatarius retinere, attamen quatenus à donante permittitur ea retentio optime poterit donatarius retinere donatum non tanquam proprium, sed tanquam alienum, cui retentio dominus iniustus non est. Si tamen conuenit (quod non est praesumendum) donantem iniustum esse, non tamen peccate vel quia non audeat, vel quia ignorat habere facultatem repetendi, censetur eo in euentu non posse donatum donatum retinere, quia nullus adest titulus honestans retentionem postea praedicta communiori sententia donacionem quoad excessum absque insonuatione esse irritam.

Si verò aliter cum praefatis Doctoribus, Mol. Rebell. Less. Laym. donacionem in foro conscientiae validam esse defectumque insonuationis solum praestare annullationem casu quo à donante, eiusque haeredibus donatum repetatur, & non aliter vi est probabile, manifestissimum est donatarium retinere donacionis excessum posse, dum sibi non repetitur, quia illius habet dominium. Quod si donans non repetit quia ignorat an repetendi habeat facultatem non tenetur donatarius illum monere, quia nullibi ea obligatio imponitur. Vt bene aduertit Less. d. dub. 13. n. 99.

Illud certius est si donans post factam donacionem excedentem ob alium nouum titulum, & causam, distinctum à praecedenti donacione, excessum condonaret, & denuò concederet, qui excessus intra taxatam summam contineatur, optime poterit donatarius illum retinere, esto nulla processerit insonuatio, quia tunc non tenetur ex vi prioris donacionis, sed ex vi huius secundae. Sicuti aduertit Rebell. 2. p. de obligat. iust. lib. 18. q. 8. n. 2.

§. V.

Quibus in euentibus donatio quantumuis excedens consistere possit absque insonuatione:

- 1 Donatio in redemptionem captiuorum, in reparacionem mortuorum, & c. fieri absque insonuatione potest.
- 2 Donacionem ad quamlibet piam causam indigere insonuatione iure communi inspecto affirmant plures.
- 3 Verius est oppositum.
- 4 Donatio facta à principio alicui priuato, aut e contra non indiget insonuatione.
- 5 Item nec donatio facta à magistro militum.
- 6 Donacionem reciprocam aliquibus placet insonuatione indigere.
- 7 Verius est non esse opus.
- 8 Excipitur donatio patri à filio facta tempore emancipationis.
- 9 Item non est opus in donacione causa mortis.
- 10 Negant plures esse opus insonuatione cum donatio celebratur inter patrem, & filium, inter maritum, & uxorem. Sed verius est oppositum.
- 11 Intelligi debet quoad excessum.

PRIMO certum est donacionem consistere posse absque insonuatione, si fiat in redemptionem captiuorum, vel in reparacionem mortuorum, quae ruina, aut incendio corruptae sunt. Sicuti habetur expressè leg. penult. Cod. de donacionib. & leg. regia 9. tit. 4. par. 5. vbi decisio dicta legis penult. extenditur pro donacione facta Ecclesiae, hospitali, alterius loco pio.

Dubium tamen est, an spectato iure communi donatio ad quam-

liber